



KMETSKI LIST

Štev. 23.

Ljubljana, 5. junija 1940

Leto XXII

NOVO OBLIKOVANJE

Kakorkoli se razvijajo sedanji krvavi dogodki v svetu, je danes že nesporno jasno, da ne gre tu za posamezne večje ali manjše posestne spremembe v Evropi, temveč za novo oblikovanje sveta. Tehnika je ustvarila nove enote, politično povedano: svet se zgoščuje iz kopice neznatnih držav in majhno število.

Imperialni velesili

ki se bore za razedlitev medsebojne moči. Pri tem se oblikuje tudi novo pojmovanje.

Medtem ko je v razdobju pred francosko revolucijo država zastopala v prvi vrsti svoje ozke interese — vladarja in plemstva — je pozneje stopil v ospredje narod, ljudstvo, ki se je po svojih zastopnikih borilo za svoje pravice in hkrati pazilo na interes in varnost države. Svoboda gospodarskega udejstvovanja pa je kmalu namestu plemstva ustvarila drug vladajoči razred v družbi, kapitalistični razred, pod čegar oblastjo niso ljudske množice, delavci, kmetje in tudi v znatni meri meščanski srednji sloji, nič manj trpele kot pod nadvlado plemstva. Izpremenila so se le imena, izpremenila se je oblika, v bistvu pa je ostalo pri starem.

Naraščajoča civilizacija, presežek delovnih sil in vedno večje potrebe po razmahu, želja po čim večji dejavnosti (aktivnosti), so že pred stoletji belokožce prignali do tega, da so skušali svojo moč in oblast razširiti tudi na drugobarvna plemena po ostalih štirih delih sveta. Nekoč je bila v tem prizadevanju na vodilnem mestu Španija, tekom razvoja pa si je znala priboriti prvo mesto Anglija, ki je z izgraditvijo

velikobritanskega imperija

zavladala tako rekoč vsemu svetu. Najbogatejši predeli Afrike, Azije, znatnega dela Amerike in vsa Avstralija z večino Polinezije so v sklopu velikobritanskega imperija, ki si je za vzdrževanje te ogromne in po vsem svetu raztresene posesi moral seveda zgraditi številno trgovsko in vojno mornarico ter zavarovati morskata pota.

Kdo vodi ta imperij, ko vendar vsebuje in združuje cel muzej najrazličnejših narodov, različnih po jeziku, veri, kulturi in rasi? Imperij vodijo Angleži, vodilni jezik v njem je angleški, poleg njega pa je v imperiju v rabi nešteto drugi jeziki od visoko razvite bengalsčine, v kateri je pesnil Rabindranath Tagore, eden največjih svetovnih pesnikov predvojne dobe, pa do preprostih narečij raznih nekultiviranih črnskih plemen. In vendar ne pride nikdar nobenemu Angležu na misel, da bi z vodilnega mesta govoril o angleški, ampak le o veliko britanski politiki. Prav s tem pa, ko izvaja vsak Anglež velikobritansko politiko,

služi angleški misli, angleškemu narodu in angleški zamisli o svetu.

Imperialna misel v svetu

Podobno je z imperijem Zedinjenih držav Severne Amerike. Tudi tam je vodilni narod angleški, toda poleg njega živi še cela vrsta narodov, ki uživajo v sklopu imperija veliko narodno svobodo. In vendar prezident Roosevelt ne govori nikdar tako, da bi se naglasil kot predstavnik angleškega naroda, temveč vselej govori kot predstavnik Zedinjenih držav. In vendar nihče ne dvomi o tem, da politika tega velikega imperija zastopa v prvi vrsti interese angleškega naroda!

Najmlajši imperij

Kakor ta dva, se razvija tudi tretji, po eni plati najmlajši, po drugi plati morda najstarejši imperij, to je Sovjetska Rusija.

Podobno ko pri obeh anglosaških imperijih nastaja tudi v ruskem imperiju nova miselnost, ki ni več izključno nacionalno ruska, ampak imperialnim zahtevam odgovarjajoča sovjetska.

Pomisliti in uvaževati je treba, da je ta novi imperij v nasprotju s prednjima v sebi samem zaključena enota, ki obsega ogromen del Azije in znaten del Evrope.

Njegova prednost je v tem, ko ni raztresen po raznih delih sveta, ampak predstavlja tudi zemljepisno strnjeno celoto. Prednosti tega dejstva bo do podrobnosti pokazala šele bodočnost, že danes pa je jasno, da je Rusiji prav zaradi te njene zemljepisne lege določena velika in odločujoča vloga. Saj vidimo, da tudi Nemčija priznava Rusijo med tiste velesile, med katere naj bi v bodoče razdelili oblast nad svetom.

Kolikor večja je strnjjenost imperija, toliko manjša je nevarnost, da bi tuje sile mogle

uspešno ovirati njegov razmah in notranji razvoj. Po vsem, kar se da sklepati, je pri Rusiji ta nevarnost najmanjša. Iz nazadnjaške patriarhalno upravljane in urejene države so nove sile uredile moderno državo, ki si v vsakem pogledu dovoljuje poskuse in reforme, kakršne menda ne bi bile mogoče nikjer drugje več na svetu.

In kakor zveni čudno in neverjetno, je prav Nemčija tista, ki je svetu odkrila ta razvoj. Dva idejna nasprotnika sta sklenila premirje, sporazum, ki je dobil viden izraz v nenapadnem paketu. Odtlej je iz poročil o Rusiji in njenem razvoju odpadlo mnogo prahu. Svet je začel gledati na to silo s spoštovanjem in vedno večjim razumevanjem.

Kako se nova ruska imperialna politika imenuje, ni važno. Če smejo Angleži v Evropi svojo imenovati velikobritansko; če jo smejo oni v Zedinjenih državah nazivati po imenu svojega imperija, smejo tudi Rusi svojo politiko imenovati po ideologiji, ki je toliko najrazličnejših narodov združila v svoj imperij. V koliko pa je ta politika ruska ali neruska, razvidimo najbolj jasno iz dejstva, da je nova država izdala dela L. N. Tolstega v nakladi po devet milijonov izvodov. In vendar ne more nihče reči, da bi bil Tolstoj boljševik, pač pa je bil z dušo in telesom — Rus!

V zvezi z dogodki, ki se sedaj odigravajo v svetu, nam ta razvoj in to tolmačenje daje upanje, da zgodovina sama popravlja, kar je nekoč zakrivila. Sicer je Evropa, ki se bo rodila, še v prvem, bolečem stadiju razvoja, vendar se kažejo obrisi, ki dajo slutiti, kakšno bo novo dete. Naloga vseh, ko znajo misliti in umejo čutiti, je sedaj, da skozi hrušč različnih propagand skušajo prisluhni klicu krvi, ga doumeti in po njem uravnati svoje dejanje in nehanje.

Kmetijstvo v Rusiji

Kmetijstvo Sovjetske Rusije je v glavnem že dokončalo proces socialistične rekonstrukcije. Glavni činitelji, ki so to omogočili, so bili: odločna borba s »kulaki«, industrializacija državnih posestev ter strojno traktorskih postaj, tako imenovanih MTS.

Leta 1928 je bilo samo 1.7% vseh kmetijskih gospodarstev združenih v kolektivna gospodarstva — v kolhoze.

Leta 1936 se je ta odstotek dvignil že na 89.4%. Danes je izven kolhozov samo 4.3% kmetijskih gospodarstev, tako imenovanih posameznikov. A še ta odstotek stalno pada.

Površina, ki jo danes obdeluje en kolhoz,

znaša povprečno 450 ha, površina sovhoza pa povprečno 3000 ha.

V večini kapitalističnih držav je večina zemlje razdeljena v male posesti z do 10 ha zemlje. To velja tudi za države, ki imajo veleposestva, ker se večina teh veleposestev parcelira ter daje v zakup kmetovalcem. Celotno v Zedinjenih državah Severne Amerike odpade večji del na gospodarstva z manj ko 70 ha. Kolektivizacija je odprla kmetovalcu nove možnosti, ker je zlasti omogočila mehanizacijo kmetijstva. Traktor je danes nerazdružljiv s kolhozom. Lahki traktorji nadomestujejo danes 15 do 20 konj, težki pa do 50 konj. S traktorjem s sejalnim strojem se more na dan poseja-

ti 18 ha, dočim s konjem samo 4 ha. V popolnoma mehaniziranem sovhozu je treba na en ha le 6 do 9 ur dela za enega človeka, dočim je na gospodarstvih posameznikov potrebno za en ha 230 do 280 ur dela, ker posameznik svojega obrata ne more mehanizirati.

Leta 1924 je bilo v sovjetskem kmetijstvu uporabljenih samo 2500 traktorjev, l. 1935 pa že 250.000.

Rezultati kolektivizacije in mehanizacije so se pokazali že v prvi petletki, in sicer predvsem v povečanju posejane površine obdelane zemlje. Polovica in celo nekaj več odpade od tega na sovhoze. Ravno tako se je tudi povečal delež industrijskih rastlin v sovjetskem kmetijstvu. Za industrijske rastline je značilno, da zahtevajo za edinico obdelane zemlje več stroškov in dela kakor žitarice, zato pa dajo tudi večji dohodek. Tako je n. pr. 10 stotov pšenice od 1 ha komaj zadosti za prehrano rodbine enega delavca, dočim 10 stotov tobaka ne more pokaditi niti pet rodbin v vsem življenju.

Povečanje kulture industrijskih rastlin pomeni tudi povečanje dohodkov sovjetskega kmetijstva. Druga prednost je v tem, da so se začele gojiti kulture, ki prej sploh niso bile znane v ruskem kmetijstvu, kakor n. pr. bombajska konoplja, ki nadomestuje juto pri proizvodnji vreč, kitajska kopriva, katere vlakno se lahko dodaja bombažnim tkaninam itd. Istočasno pa so se prenesle stare kulture v nove kraje, kakor bombaž na severni Kavkaz in v Ukrajino, soja v iste kraje, riž v južni Kazakistan, pšenica na sever itd.

Glavna panoga sovjetskega kmetijstva pa je še vedno proizvodnja žitaric. Z žitaricami je danes v Sovjetski Rusiji posejano nad 100 milijonov ha, to je toliko, kolikor je bilo v predvojni Rusiji posejano zemlje tudi z drugimi rastlinami in ne samo z žitaricami.

Največ žitaric se pridelava v Ukrajini, na severnem Kavkazu, na obeh straneh Volge ter v zapadni Sibiriji. Včasih sicer suša zelo škoduje proizvodnji, vendar pa se je z umetnimi prekopmi v zadnjem času mnogo storilo proti tej ne-

varnosti. Glede proizvodnje pšenice, rži, ovsu in ječmena je danes Sovjetska Rusija na prvem mestu na svetu.

Posebej je treba opozoriti na gojitev lanu, čigar proizvodnja se je v prvi petletki podvojila. Veliki uspehi so bili doseženi tudi v mehanizaciji kulture lanu. S posebnimi stroji je bila žetev lanu poenostavljena. Dokler se niso uporabljali ti stroji, je požel lan na enem hektarju en človek v 12 dneh, danes more požeti s strojem 10 do 12 ha v dveh dneh.

V predvojni Rusiji se je gojil bombaž samo v srednji Aziji. Polovico potrebnega bombaža je morala Rusija uvoziti iz Amerike, za kar je dala na leto 10 milijonov zlatih rubljev. Sovjetska Rusija se je hotela od tega uvoza osvoboditi in zato je bila samo v prvi petletki povečana z bombažem posejana površina zemlje za dva in polkrat. Posrečilo se je tudi, da se udomačila posebna vrsta bombaža, tako imenovani egiptski bombaž. Proizvodnja bombaža je v stalnem dvigu. Leta 1933 je znašala 1.3 milijona ton, l. 1935 1.7, l. 1937 pa že 2.5 milijona ton. To zvišanje proizvodnje pa ni bilo seženo toliko s povečanjem z bombažem posejane površine kakor pa z boljšo obdelavo zemlje. Dočim se je l. 1932 pridelalo na ha le 6.7 stota bombaža, se je pridelalo leta 1937 že 12.7 stota. Sovjetska Rusija je proizvodnjo bombaža dvignila že v tej meri, da more danes izvažati velike količine bombaža, kar zlzasti zani-ma tudi jugoslovensko tekstilno industrijo. Uvoz sovjetskega bombaža v Bolgarijo je to državo popolnoma osvobodil od tuje odvisnosti ter odpravil brezposelnost v bolgarski tekstilni industriji.

Da se je mogla proizvodnja bombaža povečati v tej meri, je bilo mogoče, ker so se zgradili veliki prekopi, kakor ferganski kanal, ki je dolg 270 km. Zanimivo je, da je gradilo ta prekop 160.000 članov kolhozov na lastno pobudo. Drugi veliki prekop je pri Azerbejdžanu ter je dolg nekaj nad 100 km. S temi kanali je bilo mogoče povečati z bombažem posejano površino za 68.000 ha.

(Po »Trgovskem listu«)



Ruski poslanik iz Sofije Lavrentijev podpisuje ob prisotnosti našega zunanjega ministra Čincar-Markovića odobritveni protokol o jugoslovansko-ruski trgovinski pogodbi

To potrdilo občine morajo priložiti samo tisti prosilci, ki žele dobiti banovinsko podporo ali podporo okrajnih kmetijskih odborov za šolanje. Za banovinsko podporo je treba zaprositi obenem v prošnji za sprejem, za podporo okrajnih kmetijskih odborov pa zaprosijo genci preko ravnateljstva, ko so že sprejeti.

Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

Navodila proti padalcem

Švicarska vlada je izdala naslednja navodila proti članom pete kolone in proti skakalcem:

Zadnje vojne operacije so pokazale, kakšen obseg je že zavzelo novo bojno sredstvo spuščanja oboroženih padalcev za obrambnimi črtami. Ti padalci lahko nastopajo ločeno ali v skupinah v gotovih primerih tudi v sporazumu s tujimi agenti, ki so v državi. Njih naloga je lahko tudi v tem, da se polaste važnih točk, kakor letališč, radijskih in drugih postaj.

Vrhovni poveljnik švicarske vojske je za primer, da bi se tudi Švica znašla v vojni, izdal potrebne ukrepe za pobijanje padalcev s posebnimi krajevnimi organizacijami kakor policijskimi stražami in drugimi oboroženimi skupinami. Vendar je dolžnost vsakega poedinca, da vojski pri njenem delu pomaga ter proti saboterjem in padalcem postopa:

1. s kolikor mogoče natančnim opazovanjem krajev, kjer bi se lahko padalci spustili in s takojšnjo obvestitvijo bližnjih vojaških ali policijskih oblasti;

2. z zasledovanjem in preganjanjem padalcev, če mogoče v večjih skupinah, tako da jih ne izgubi izpred oči in lahko vsak trenutek sporoči njihovo nahajališče;

3. da takoj obvesti vojaške in policijske oblasti, ako kje naleti na osamljene padalce;

4. da takoj obvesti vojaške in policijske oblasti o morebitnih sabotažnih dejanjih neznancev;

5. da ohrani mirne živce in hladnokrvnost ter povsod pobija paniko in nered.

ČITAJTE IN NAROČAJTE „KMETSKE LIST“!

Kmetske fante v kmetske šole

Na Banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru se bo pričelo novo šolsko leto 15. septembra. Šola je dvoletna in ima internat za 60 gojencev ter 100 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi panogami in potrebnimi gospodarskimi objekti.

Za sprejem je potrebna starost najmanj 18 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki bodo ostali po končani



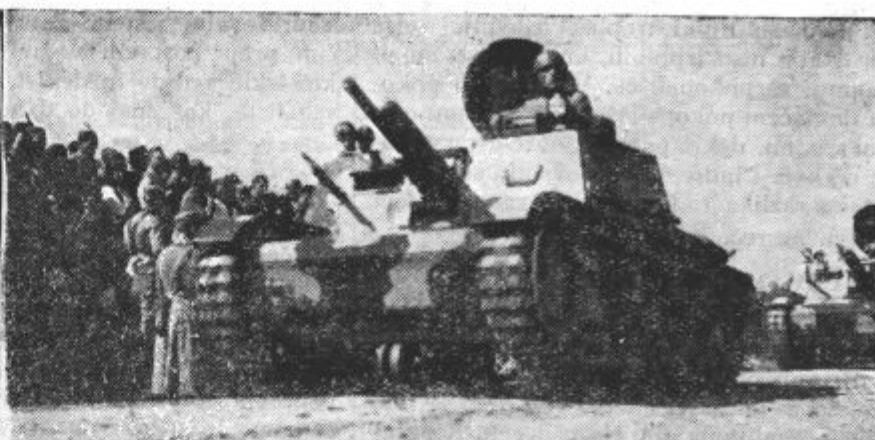
Na zapadnem bojišču so v zaščito borcev izkopani takile globoki jarki. Na sliki vidimo v jarku francoske vojake.

kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša od 75 do največ 300 din.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolekom za 10 din, naj se pošljejo ravnateljstvu najkasneje do 15. julija.

Prošnji je treba priložiti:

1. krstni list;
2. domovnico;
3. odpustnico, oziroma zadnje šolsko spričevalo;
4. spričevalo o nravnosti pri tistih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kakšne druge šole;
5. obvezno izjavo staršev, oziroma varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja, kolikor jih odpade nanje (banov. kolek za 4 din);
6. obvezno izjavo staršev ali varuha samo tistih prosilcev, ki računajo na banovinsko ali kako drugo podporo, da bo njihov sin oziroma varovanec ostal po dovršeni šoli na domačem posestvu, v nasprotnem primeru pa da se zavežejo povrniti zavodu prejeto podporo (banov. kolek za 4 din);
7. uradno potrdilo občine o:
 - a) velikosti posestva v ha,
 - b) višini direktnih davkov,
 - c) številu družine, posebej še o številu nepreskrbljenih otrok, o zadolženosti ter še o drugih družinskih razmerah, ki bi utegnile vplivati na velikost podpore.



Niša motorizirana vojska: Naša motorizirana težka artiljerija. — Kolona naših oklopnih avtomobilov. — Vrsta naših tankov na manevrih. Tank nadomešča v sodobni vojni nekdanjo konjenico in je toliko udarnejši, ker je hitrejši in manj ranljiv. Čitatelji se spominjajo, kolikšno vlogo so vprav pri vseh nemških ofenzivah doslej igrali tanki

Doma in drugod

RUSKI POSLANIK LAVRENTIJEV V BEOGRADU

V petek 31. maja je prispela v Beograd sovjetska delegacija, v kateri se nahajajo ruski poslanik v Sofiji Anatol Josipovič Lavrentijev, tajnik ruskega poslaništva Aleksander Krinjev, zastopnik ruske agencije Tas za Balkan Morozov in uradnica poslaništva v Sofiji Nadežda Strigova. Delegacija je prišla v Beograd z nalogo, da zamenja z zastopniki naše vlade dokumente o ratifikaciji (odobritvi, potrditvi) v Moskvi sklenjenih pogodb med Jugoslavijo in Rusijo.

Takoj po prihodu v Beograd se je delegacija vpisala v dvorno knjigo, nakar je bila sprejeta pri zunanjem ministru dr. Cincar Markoviču. Razgovor je trajal celo uro.

Po razgovoru v zunanjem ministrstvu je bila delegacija sprejeta v predsedništvu vlade in pri podpredsedniku dr. Vi. Mačku.

Dr. Maček je po razgovoru z ruskim poslanikom Lavrentijevim izjavil novinarjem.

»Ne morem reči nič drugega, kakor sem dejal že gospodu poslaniku: da mi je posebno drago, da ga lahko pozdravim ne samo kot zastopnika SSSR, nego tudi kot predstavnika bratkega ruskega naroda in to v imenu kraljevine Jugoslavije kakor tudi v imenu hrvatskega naroda, ki ga tu zastopam.«

Po sprejemu pri podpredsedniku vlade je odšla delegacija zopet v zunanje ministrstvo, kjer so bili podpisani dokumenti o izmenjavi ratifikacijskih listin.

Popoldne je bil sovjetski poslanik Lavrentijev sprejet v avdienci pri Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu.

Proti večeru se je ruska delegacija odpeljala na Avalo, kjer je položila venec na grob neznanega junaka.

Drugi dan se je odpeljala ruska delegacija na Oplenac, kjer je položila venec na grob viteškega kralja mučenika. Med potjo se je delegacija ustavila v Mladenovcu. V bližini tega šumadijskega mesta se je pogovarjal ruski poslanik s kmetskim narodom in s skupino pastirjev, od katere je prejel lep šopek poljskega cvetja. Poslanik je nagradil pastirje z denarjem.

BALKANSKA ZVEZA

Prgeteklo soboto se je sestal v Beogradu na zasedanje gospodarski svet Balkanske zveze, ki se je udeležujejo zastopniki Turčije, Grčije, Rumunije in Jugoslavije.

Zasedanje je otvoril naš zunanji minister dr. Cincar Marković.

Balkanski gospodarski svet je razpravljal v petih odsekih o vseh gospodarskih, trgovskih, plačilnih in prometnih vprašanjih, ki naj pojačajo medsebojno izmenjavo blaga. Naš zunanji minister je izjavil, da gredo vsi cilji Balkanske zveze za tem, da se čim več dela in gradi.

POSVETOVANJA V BEOGRADU

Posamezna vodstva opozicijskih strank so imela pretekli teden več posvetovanj in živahnih mesbebojnih razgovorov. Posvetovanja in razgovori so se tikali naše notranje politike in novega položaja, ki je nastal pri občinskih volitvah na Hrvatskem v zvezi s sporazumom in koncentracijo vseh narodnih sil.

ZA ZDRUŽITEV RADIKALOV IN DEMOKRATOV

Visokoškolski profesor dr. Mihajlo Ilič, ki je tudi sodeloval pri sestavi besedila hrvaškega sporazuma, se zavzema v svojem listu »Napred« za koncentracijsko vlado in za združitev radikalne in demokratske stranke. »Napred« misli, da bi se politične razmere v Jugoslaviji mogle šele tedaj utrditi, ako bi dobili veliko demokratsko stranko z združitvijo obeh najmočnejših strank v Srbiji.

PROGLAS MUSLIMANSKEGA POGLAVARJA

Muslimanski verski poglavar reis ul ulema Fehim Spaho je naslovil na svoje muslimanske vernike proglas, v katerem jih poziva k obrambi domovine. Poglavar muslimanov pravi med drugim:

»Država in narod stojita danes za nas vse nad vsemi drugimi interesi. Vsak poskus rušiti vero v naš narod in bodočnost naše države, moramo zatreti že v kali. Jugoslovanski muslimani

smo bili vedno med prvimi nositelji zvestobe in lojalnosti do države in naše kraljevske hiše. Jugoslovanski muslimani se dobro zavedajo dobrin, ki jih uživajo pod krovom svoje rodne države, kjer so enakopravni državljani z vsemi drugimi. Jugoslovanskim muslimanom je Jugoslavija edino domače ognjišče in domovina, brez katere za nje ni življenja. Prav takpo pa ni za nas svobode izven Jugoslavije. Danes sta nam vsem potrebni predvsem ljubezen in sloga, pa naj potem pripadamo tej ali oni veri.«

POMOČ MATERAM IN OTROKOM V VOJNI

Čas, v katerem živimo, nam narekuje najstrožjo pripravljenost. V tej pripravljenosti nikakor ne sme biti vrzeli v pogledu zaščite otrok in mater v primeru vojne. Ta zaščita mora biti organizirana tako, da ne bo niti enega otroka, niti ene matere, ki bi jim v danem trenutku ne mogli nuditi pomoči in varnosti.

Za zaščito, to je pomoč in varnost, ki naj se nudi otrokom in materam tam, kjer se bodo v primeru potrebe naselili, je treba takoj zbrati potreben material in denarna sredstva. Zato vas prosimo, da takoj pristopite v svojem delokrogu k zbiranju materialnih in denarnih sredstev, pri čemer upoštevajte sledeče:

1. V poštev prihaja pred vsem: blago za rjuhe, perilo, obleka, slamnjače, koci, odeje, kosi otroškega perila in obleke, obuče, nogavice, otroške košare, nahrbtniki, vreče, plašči itd., itd., dalje vseh vrst posoda, jedilni pribor, pribor za šivanje itd., skratka vse, karkoli se da uporabiti v sili. Vsaka najmanjša stvar je dobrodošla.

2. Ves zbrani material takoj dostavite po najkrajši poti ali vašemu krajevemu odboru Unije ali pa na naslov: Jugoslovanska unija za zaščito otrok, Ljubljana, Tyrševa 23. Poslani material se bo takoj pregledal, razporedil in odposlal v kraje, kjer se bodo otroci in matere v primeru vojne naseljevali.

3. V kolikor bi kdo ne mogel prispevati v materialu, naj prispeva v denarju. Ves v te svrhe nabrani denar takoj dostavite vašemu krajevemu odboru unije ali pa ga nakažite po poštni položnici št. 13.882 na naslov: Jugoslov. unija za zaščito otrok, Ljubljana, Beethovnova ul. 14-I. Iz tega denarja se nabavi izključno samo blago in oprema za otroke, da se izpolnijo zaloge.

Zavedajte se, da je s tem vašim delom povezana tudi usoda slovenskih otrok in mater v primeru vojne. Zato pristopite k temu delu takoj in z največjo voljo.

Smatrajte to obvestilo za naš morda zadnji poziv, da storite svojo dolžnost!

Jugoslovanska unija za zaščito otrok,

FANT POKOPAN CERKVENO, DEKLE PA NE

Že pred mesecem sta šla prostovoljno v smrt kmetski fant iz Sv. Križa pri Kostanjevici in dekle iz Čateža. Staršem sta poslala poslovlilno pismo, v katerem sta izrazila željo, da bi ju skupaj pokopali.

Z vrvjo sta se zaljubljenca nato tesno povezala in se spustila v Krko. Po preteku treh

tednov so našli njuni trupli. Poslednje volje pa jima starši niso izpolnili, ker se niso mogli sporazumeti za pokopališče. Vsak je bil pokopan na domačem pokopališču, fant z vsemi cerkvenimi častmi, dekle pa brez obredov sv. katoške cerkve. Ljudje so se povsod spraševali, zakaj taka razlika tudi po smrti za isti način smrti obeh nesrečnikov.

PLAČEVANJE KMETSkih DOLGOV POJEMA

Privilegirana agrarna banka je izdala poročila o stanju vplačil kmetijskih dolgov za prvo tromesečje letošnjega leta. Vplačano je bilo vsega le 15.2 milijona din. Na področju Beograda je bilo vplačanih 8.51 mil. din, na področju ljubljanske podružnice pa 5.06 mil. din. Na področju zagrebške podružnice 1.10 mil. din, Sarajevske pa 0.53 mil. din. Najslabše plačujejo kmetje na Hrvatske in v Bosni.

ŠKODA PO POPLAVAH V NOVEM SADU

Posebna komisija, ki je ocenjevala škodo, povzročeno od poplav v Novem Sadu in okolici, je sedaj dovršila pregled položaja v Adamičevem naselju, ki je bilo od poplav najhujše prizadeto. Komisija je dognala, da znaša škoda samo v tem novosadskem predmestju 21.4 milijona din. Porušenihi je bilo 705 hiš, poškodovanih nadaljnjih 299. Prebivalci naselja pa zatrjujejo, da so jim poplave prizadejale za 36 milijonov din škode.

POŽIGALEC KORAŽIJA

Pred mariborskim okrožnim sodiščem je bil pretekli teden obsojen Avgust Koražija na 15 let robije in trajno izgubo častnih državljan-skih pravic, ker je po lastnem priznanju zažgal 39 domačij in napravil s tem prizadetim posestnikom za okrog 1,700.000 din škode.



Kmetska mladina

Prepole

Povsod drugod vidimo, da se ustanavljajo nova društva kmetijskih fantov in deklet, le pri nas še v tem oziru nismo ničesar storili. Kljub temu pa smo prišli do spoznanja, da bo v tem oziru potrebno nekaj napraviti, ker bo sicer čas šel preko nas. Ni uspehov brez dela, prav tako pa ni prosvete brez izobrazbe. Opazili smo prid rugih društvih kmetijskih fantov in deklet, da imajo že izdelan poseben vzgojni in

izobraževalni sistem, zato bomo tudi pri nas čim prej postavili v življenje novo društvo kmetijskih fantov in deklet, ki nam bo prineslo vse tisto, kar smo do danes zamudili.

Gotna vas

Kljub temu, da se že dolgo časa nismo oglasili, še vedno živimo, dasiravno nam sedanj čas ne dopušča onega razmaha, ki si ga vsi želimo in ki smo si ga začrtali. Veliko sklepov sicer ne bo izvedenih tako kot smo si jih predstavili v delovnem načrtu, toda ne po naši krivdi, kar tudi nekaj pomeni. Kadar bomo v podrobnosti pričeli izvajati naš delovni načrt, se bomo že zopet oglasili. V letni sezoni pa želimo vsem tovariškimi društvom kmetijskih fantov in deklet mnogo uspehov.

Škofja vas

Na zadnjem občnem zboru so bili izvoljeni v novi odbor Društva kmetijskih fantov in deklet sledeči tovariši in tovarišice: **Kožuh Milan**, predsednik, **Ivo Okorn**, podpredsednik, **Ivo Vidmar**, tajnik; **Franjo Kožuh**, blagajnik; **Alojz Dobrotinšek**, gospodar; **Martin Dobrotinšek**, **Ivan Vodovnik**, **Stante Justa** in **Vinko Gorjan**

so odborniki.

Odkritje »Gubčevega kamna« in velika narodna proslava se bo vršila zaradi nastalih razmer nekoliko pozneje. Opozarjamo že sedaj vsa tovariška društva in vse znance našega gibanja, da bo to res prava mladinska in kulturna manifestacija, kakršne še naša vas ni videla. Kadar bodo razmere dopuščale, bomo program pravočasno objavili.

Vrhnika

Zadnji naš izlet je izredno dobro uspel. Vsi člani, ki so se izleta udeležili, so bili s prireditvijo res zadovoljni in smo že takrat sprejeli sklep, da bomo tekom tega leta še nekajkrat priredili tako lepo in neprisljano zabavo, ki človeka resnično osveži. Poleg izletov pa smo imeli izdelan tudi drug prosvetni načrt, ki ga pa najbrž, vsaj v najbližjem času ne bomo mogli izvesti, ker nam je večina tovarišev odšla na orožne vaje. Na nek način bodo morale izpopolniti praznino tovarišice same, ker Društvo kmetijskih fantov in deklet mora vedno gibati in delovati, vse mora stremeti za neprestanim napredkom, kar nam bo edino pomagalo k resničnemu napredku.

Deset let borbe in žrtev

Mi, kmetjsko-mladinski pokretaši sicer nismo navajeni obešati na veliki boben našega dela, ker vemo, da le v tihem in požrtvovalnem delu vstajajo uspehi, kakršne rabi mladi rod in ki so za poslanstvo kulturnega kmetjsko-mladinskega gibanja potrebni kljub temu pa ne moremo mimo, da bi ne podčrtali kratke, toda značajne dobe v kmetjsko-mladinskem gibanju. Že deset let vodi Zvezo kmetijskih fantov in deklet sin kmečke grude tovariš

Ivan Kronovšek

ki kakor granitni steber ob meji stoji na braniku novega pokolenja, ki bo brez dvoma v najkrajši bodočnosti povedlo svojo usodo po novih poteh resničnega preporoda. Devetin-dvajsetega maja je preteklo deset let. Ni posebnost dolga, toda značilna je ta doba, ko se je edino z žrtvami, z odpovedjo svojega osebnega ugodja mogla vzdržati težka borba za resničen dvig in povzdigo našega rodu. Ponosni smo danes na vse borce, na vse žrtve, ki so bile doprinešene za razmah kmetjsko-mladinskega gibanja, toda največje breme je obležalo na Ivanu Kronovšku, ki je v najtežjih trenutkih vzdržal in visoko dvignil zeleni prapor nove dobe in novega pokolenja. Upravičeno smo lahko ponosni ob tem značilnem jubileju ne samo na

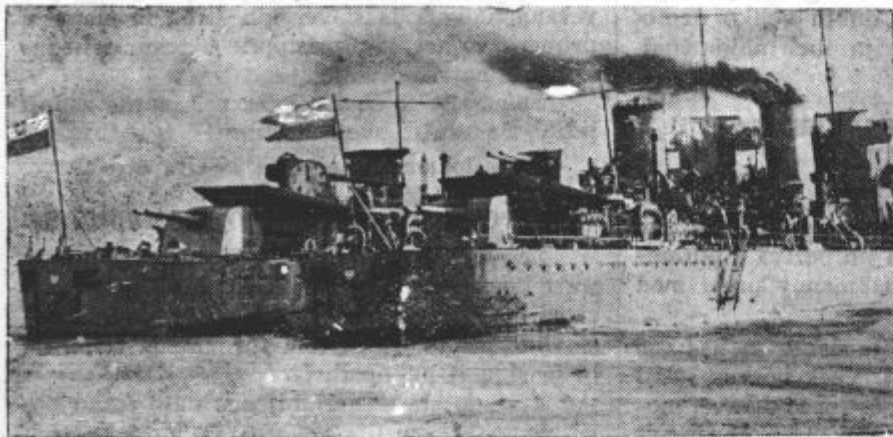
tov. Ivana Kronovška, ampak istočasno na naš narod, na naše zdravo jedro, ki nam je iz svoje sredine dvignilo pravega resničnega človeka in prikazalo zdravo silo našega kmetjskega rodu.

Ko danes premišljujemo vsa zaničevanja, merimo vsa pota, ko štejemo polena in tehtamo blato, ki so ga metali na tebe, smo presenečeni nad tabo, dragi tovariš, ker si resnično vzdržal borbo, ki je vredna človeka, borca in voditelja novega prosvitljenega človeka. Bili so časi, ko so te vsi zapustili. Bile so ure, ko se jih je malo upalo prestopiti prag danes krepkega središča kulturnega kmetjsko-mladinskega gibanja. Vse to je tovariš Kronovšek vzdržal in kakor preganjanec hodil iz vasi v vas, klicajoč s svojo odločno besedo k preporodu ves naš rod.

Deset let je sedaj minilo. Deset trpkih let je za teboj, pred nami vsemi pa vstaja tvoj lik, v katerega so uprte vse oči mladih borcev slovenske vasi; v teh je zbrana vsa naša sila in nezlomljiva odločnost, neizmerna vera v resnično zmago našega človeka. Mi, kmetjsko-mladinski pokretaši sveto verujemo v zmago. Mi verujemo in smo prepričani, da takšnih ljudi, kot nam jih je poklonila narava radi napredka naroda, ne more več streti nobena sila, nobena

Žrtev nemške bombe je postal v norveških vodah poljski rušilec »Grom« (levi na sliki), ki se mu je lani skupaj z »Bliskavico« (desno) posrečilo predreti nemško blokado in pripluti na Angleško. V nadomestilo za težko izgubo bo Anglija izročila Poljakom nov rušilec.

V Zedinjenih državah v Ameriki se je ondan pri Niagarskih slapovih iztiril vlak. Nesreča je zahtevala 33 smrtnih žrtev, 120 ljudi pa je bilo bolj ali manj nevarno ranjenih





V nedeljo 26. maja je obhajala svojo slavo konjenica kraljeve garde. Slavo sta se poleg drugih odličnih gostov udeležila tudi Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Z leve na desno: Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vis. knez namestnik Pavle na potu k slovesnosti. — Kralj in namestnik na častni tribuni, kjer sta bila ob defileju deležna najprišrečnejšega in navdušenega pozdravljanja.

zloba, nobena pokvarjenost, ker je v takšnih dušah srce močnejše od železa.

Radi vsega tega smo resnično lahko ponosni ob tvojih desetih letih, saj so silni napor in samopremagovanje, ki si ga žrtvoval za svoj narod, opravljeni z globoko ljubeznijo, z najtrdnjše vero in veliko nado, da bo našemu človeku enkrat boljše na tem svetu. V tem znamenju danes stojijo tisoči za teboj. Svojo jekleno voljo si zapisal znamenja v njihove duše in prav tako jekleni smo vsi... in vsi tisti, ki še danes vstajajo... ki se dvigujejo iz narodne celote ne glede na žrtve, ne glede na borbo, le ena sila in nezlomljiva vera nas vodi; v tvojih prvih brazdah na licu pa je zapisana zmaga in bodočnost vsega mladega rodu.

Zahteva vinogradnikov

Kongres slovenskih vinogradnikov, ki se je vršil 19. maja v Dolnji Lendavi je sprejel naslednjo resolucijo:

Še vedno ni izpolnjena naša kardinalna zahteva po ukinjenju vsake trošarine na vino oziroma, kolikor to ni mogoče, da bi se celokupna trošarina maksimirala na 1 din od litra. Vsekakor pa naj se trošarina na vino pavšalira.

Prodaja vinda po producentu naravnost konsumentom naj bo trošarina prosta. Ravno tako naj bo trošarine prosto vino pri zamenjavi z drugimi kmetijskimi pridelki.

Dokler trošarina na vino ni maksimirana, naj se zviša odstotek za izgubo v vinskih skladiščih od sedanjih 6 odst. na leto na 10 odst. Prav tako naj se zviša tudi izguba pri prevozu vina od proizvajalca v skladišče ali iz skladišča v skladišče od sedanjih 1.5 odst. na 5 odst. in prizna izguba pol odst. mesečno gostilničarjem pri zalogi.

Vino, ki ga razstavljajo vinogradniki na vinskih razstavah in sejmih, ki jih prirejajo vi-

nogradniške organizacije, naj bo trošarine prosto, ako se to vino ne prodaja.

Uredba o zaščiti vin se naj čimprej uveljavi. Z vsemi možnimi javnimi sredstvi naj se podpre in pospeši ustanavljanje kletarskih zadrug povsod tam, kjer je potreba in so dani za to pogoji. Pri zidavi zadrugnih kleti se naj ne stavijo prevelike ovire, ki bi akcijo onemočale.

Promet z raznimi umetnimi pijačami se naj prepove ali vsaj visoko obdavi.

Iz kreditov za pospeševanje vinogradništva se naj dotirajo banovinskim trsnicam večje vsote, da bo omogočena cenejša oddaja cepljenih trt določenega trsnega izbora. Banovinske trsnice morajo vinogradništvo pospeševati, ne glede na njih lastno rentabilnost ter morajo služiti za vzor trsničarstvu.

Izvajajo naj se strogo kontrola trsnic. Zakotne trsnice morajo izginiti.

Izvrši naj se revizija trsnega izbora za Slovenijo ter na to izda knjiga »Trsni izbor« v besedi in sliki.

Za vodstvo obnove vinogradnikov naj se namesti zadostno število vinarskih inštruktorjev in nadzornikov, zlasti naj se ti nameste v Ljutomeru, Ormožu, Brežicah, Krškem, Novem mestu, Šmarju pri Jelšah, Konjicah in Črnomlju.

Formalnosti pri odobritvi prošenj za brezobrestna posojila pri obnovi vinogradov naj se poenostavijo in rešitve pospešijo.

Zaradi znižanja cen modri galici naj se izvedejo svoječasno sprejeti sklepi o osnovanju zadrugne tvornice za galico.

Vse podpore iz javnih sredstev naj se podeljuje predvsem organiziranim vinogradnikom.

Po vzoru drugih naprednih vinarskih krajev v sosednih državah naj se tudi pri nas začne s sistematično odbiro ali selekcijo vinske trte. Da bo uspeh popoln je poleg izvajanja splošne selekcije nujno potrebno začeti z vzgojo klonov. Pri izvajanju omenjene akcije pa je potrebna izdatna finančna pomoč banovine, ki naj se v ta namen zasigura.

Kaj se godi po svetu

BELGIJSKI KRALJ SE JE VDAL

Nepričakovano je 28. maja bušila v svet novica, da se je belgijski kralj Leopold kot vrhovni poveljnik belgijske vojske odločil za vdajo. S tem je bilo izločenih iz boja okrog pol milijona mož belgijske vojske.

Odločitev belgijskega kralja je seveda pomenila za zaveznike hud udarec. Jedro belgijske vojske — okrog 300 tisoč mož — se je namreč nahajalo skupaj z znatno zavezniško armado na severu, kjer so jih Nemci odrezali od glavne zavezniške vojske na jugu.

V prvem hipu so pričakovali, da bo s tem korakom uničena vsa severna zavezniška armada. Belgijska vojska, kolikor jo je bilo na severnem bojišču, je na kraljev ukaz položila

orožje, ker je kralj pristal na brezpogojno vdajo.

Kmalu pa se je pokazalo, da je med kraljem in vlado razcep, ki je seveda dobil odmeva tudi v vojski. Takoj po koraku belgijskega kralja je predsednik belgijske vlade v Parizu Pierlot imel po radiu govor, v katerem je po soglasnem sklepu vlade izjavil, da Belgija nadaljuje borbo skupno z zavezniki do končne zmage, pa naj se zgodi karkoli. V imenu vlade je pozval vse Belgijce, one, ki so ostali doma, in one, ki so zbežali v Francijo ali Anglijo, naj vztrajajo v borbi in bodo prepričani, da bo Belgija zopet vstala.

Ta sklep je sprejel tudi belgijski parlament, ki zaseda v Franciji.

Po belgijski ustavi preide kraljevska oblast na vlado, kakor hitro pride vladar v tak

Dobro poznana



kvalitetna cikorija

položaj, da ne more opravljati vladarskih poslov. Belgijska vlada je naglasila, da je sedaj kralj v takem položaju, zato je sama prevzela vladarske posle in je takoj pozvala vse državljanke, naj bodo složni in disciplinirani ter naj vrše vse ono, kar bo domovina od njih zahtevala.

Pozivu vlade so se takoj odzvali vsi Belgijci in belgijska vojska, kolikor je je bilo na jugu, a tudi del severne belgijske armade.

O vzrokih za korak belgijskega kralja so začele takoj krožiti najrazličnejše domneve. Po mnenju belgijskih krogov v Franciji je bil ta korak menda pripravljen že v začetku vojne. Kralj Leopold je takoj ob izbruhu vojne prepovedal svojim ministrom, da bi šli iz države, zlasti pa, da bi šli v Francijo. Tudi pred parlamentom ni hotel slovesno izjaviti, da se bo Belgija uprla sovražniku. Dolže ga, da je od vsega početka skušal vcepiti armadi duh porazenih. Kljub nasvetu vlade kralj ni hotel skujaj z njo oditi iz Belgije. Enako je odklonil navodila generala Weyganda, naj bi se belgijska vojska umaknila, češ da je pretrudna za umik. Pred svojim odhodom je predsednik Pierlot imel razgovor s kraljem. Ob tej priliki mu je kralj Leopold izjavil, da se je odločil skleniti mir in tako rešiti Belgiji vsaj delno neodvisnost.

Iz Amerike je prišla tudi vest, da je kancelar Hitler ponudil belgijskemu kralju Leopoldu poleg belgijske tudi nizozemske krono. Belgijska in Nizozemska bi tvorili skupno kraljestvo pod nemškim protektoratom.

Koliko je na takih in podobnih domnevah resnice, je danes težko reči. Dejstvo je le, da se je belgijska vojska borila z izrednim junakstvom, kar ji priznavajo tudi Nemci sami.

Belgijska vlada je prosila francosko in angleško vlado, naj do konca te vojne vzameta pod svojo oblast belgijsko kolonialno posest.

UMIK ZAVEZNIŠKE VOJSKE

Po kapitulaciji belgijske vojske je prišla severna zavezniška vojska v zelo kritičen položaj. Bila je odrezana od glavne armade in je vse kazalo, da bo ujeta ali pa popolnoma uničena.

Kljub temu so zavezniki tvegali drzen korak in poskušali umik, ki se jim je v glavnem tudi posrečil. Del čet se je prebil na jug in se združil z glavno armado. Večina vojske pa se je začela po načrtu umikati, da bi se v Dunkerque vkrcala in se prepeljala v Anglijo.

Nemci so z vsemi silami skušali preprečiti umik. Napadali so zlasti z letali v takih množinah, da so letala po pripovedovanju angleških vojakov zatemnila nebo.

Žrtve so bile na obeh straneh ogromne, kljub silnim napadom pa se je zaveznikom po-

srečilo obdržati Dunkerque v svoji posesti in vkrcati umikajoče se vojsko. Nemci so jo ob-streljevali s strojnimi in bombami iz letal, da je bilo morje tam okrog polno trupel. Vkr-cavanje vojske je kljub vsem grozotam gladko uspelo in poročajo, da so doslej s tega bojišča rešili in prepeljali v Anglijo že 156.000 mož.

Sedaj se nahaja na tem bojišču samo še ena divizija, ki krije umik. Po zavezniških poročil-ih trenutno na tem bojišču ni pričakovati več-jih bojev.

MED ANGLIJO IN ITALIJO

so bila prekinjena pogajanja glede angleške blokade.

Pogajanja so se vršila v Rimu, kjer jih je v imenu angleške vlade vodil sir Green. Angleške vesti so vedele povedati, da pogajanja po-tekajo ugodno in da pride v kratkem, do spo-razuma.

Medtem se je italijanska vlada odločila drugače. Pogajanja so bila prekinjena in se po sodbi italijanskega tiska ne bodo več nadaljevala. Zato je seveda sedaj razmerje med An-glijo in Italijo ponovno zelo napeto in ni iz-ključeno, da bi ne prišlo v doglednem času med obema državama do dogodkov, ki bi pomenili znatno razširjenje vojne.

RUSKE VOJAŠKE PRIPRAVE

Sovjetska Rusija je pričela z velikimi vo-jaškimi pripravami vzdolž zapadne meje od Baltiškega pa vse do Črnega morja. Poleg mo-gočnih koncentracij vojaških enot je pričela Sovjetska Rusija utrjevati širok pas ozemlja povsod, kjer še niso bile zgrajene potrebne utrdbe.

RUSKI PARLAMENT

Sredi preteklega tedna se je v Kremlju za-čelo tretje zasedanje vrhovnega sveta sovjet-skih republik, ki so mu prisostvovali vsi na-rodni predstavniki, člani diplomatskega zbora ter predsedniki akademij znanosti in umetnosti. Prisotni so toplo pozdravili prihod Stalina, Mo-lotova, Vorošilova in ostalih ljudskih komisar-jev, ki so prišli v dvorano. Sejo je otvoril pred-

sednik vrhovnega sveta Ždanov. Vse točke dnevnega reda so bile soglasno sprejete. Ljudski komisar za finance Šafranov je sporočil na kra-ju, da je svet ljudskih komisarjev predložil vr-hovnemu svetu v odobritev proračun dohodkov in izdatkov za prihodnje finančno leto. Prora-čun znaša 25.326 milijonov rubljev.

ITALIJA

se še ni odločila, vendar se splošno pričakuje vstop v vojno.

ZRTVE IN IZGUBE

O žrtvah, ki so jih zahtevale velikanske bit-ke v Belgiji in Franciji, še nobena stran ni iz-dala doslej uradnih poročil.

Po cenitvah vojaških strokovnjakov, ki jih potrjujejo tudi italijanske vesti, pa so Nemci na zapadnem bojišču v teh bojih izgubili doslej okrog pol milijona mrtvih in ranjenih. Tudi materialne izgube so velike, vendar je glede teh težko povedati vsaj kako približno število.

Po zatrjevanju zaveznikov so njih izgube z nemškimi v razmerju pet proti ena, to se pra-vi, da bi oni imeli tu kakih 100 tisoč mrtvih in ranjenih. Materialne žrtve pa so seveda tudi na strani zaveznikov občutno velike, ker na umi-ku niso mogli vzeti s seboj vojnega materiala.

NEMŠKI VOJNI CILJI

Za kaj se bori Nemčija? O tem se je nedav-no izrazil del nemškega tiska v tem smislu, da zahteva Nemčija vodilen položaj v Evropi, ka-kršnega je imela pred westfalskim mirom leta 1648. in kakršen ji pripada po njeni kulturni misiji, po številu prebivalstva (90 milijonov) in po vojaški moči.

Na svetu — tako pravi sedaj nemški tisk, vladajo lahko samo velesile: Zedinjene države Severne Amerike, Japonska, Rusija in Nemčija.

Stranke so državi škodljive, se glasi nem-ška podmena, zato jih je narodno socialistična Nemčija odpravila, ker so se pripravale med se-boj in so zmanjševale narodne sile. Prav tako so svetu škodljive male države in mali narodi ker se pripravajo in bore med seboj. Zato jih je treba vključiti v sklop velesil, da se tako zago-

tovi red in nemoten razvoj v mednarodnih od-nosih.

Tudi polslužbeni nemški krogi označujejo te navedbe za nemške vojne cilje in pravijo, da se bo Nemčija zaradi njih borila do končne zmage. Angliji in Franciji očitajo, da sta se v zgodovini vedno trudila, kako bi pahnili Nem-čijo na položaj drugorazredne države. Česar po verskih bojih in strankarskih borbah razcep-ljena Nemčija ni mogla doseči, to bo dosegla notranje enotna sodobna Nemčija.

Iz naših krajev

× **Ljubljanski velesejem** je bil odgoden na nedoločen čas. Tudi glavna letna skupščina So-kola je bila odgodena. Vršiti bi se morala 8. in 9. junija t. l. Prav tako je odgoden pokrajinski zlet Sokola dravske banovine, ki bi se imel vr-šiti 28. in 29. junija.

× **Iz izkaza Narodne banke** od preteklega tedna je razvidno, da je v naši državi v obtoku bankovcev za 11 milijard in 300 milijonov din.

× **Vladimir Radić**, ki je po vrnitvi iz Pa-riza pričel izdajati »Narodni val«, je bil te dni imenovan za uradnika Presbiraža in bo oprav-ljal službo dopisnika v Carigradu.

× **Volitve v zagrebško trgovsko zbornico** se razpisane za 2. julija.

× **Po celi Sloveniji** je divjala pretekli teden silovita nevihta s točo, ki je napravila ponekod ogromno škodo. Prav posebno so prizadeti vino-gradni.

× **Pred zagrebškim okrožnim sodiščem** se bo vršila 10. junija razprava proti Branku Cvergerju in Ljubomiru Beloševiču, ki sta ob-tožena uboja vseučiliškega profesorja dr. Šuf-laja I. 1931. Dr. Šufraj je bil duhovni vodja hr-vaških frankovcev.

× **Raziskovanje zemeljskega plina** v bliži-ni Zagreba bo kmalu končano. Inženjerji, ki vodijo raziskovanja, smatrajo, da bo dovolj pli-na za več desetletij. Do Zagreba bodo zgradili plinovod v daljavi 20 km. Plin bo zadostoval za vse zagrebške potrebe.

× **Pri Sv. Lenartu pri Vel. Nedelji** je bila s 1. junijem uvedena pogodbeno pošta. V Haj-

Vladimir Pfeifer:

Mrličiči za vasjo

»Ljubezen neskončna, kako si brezmejna! Oh, njeno srce pa je tako majhno, da niti za trohico ljubezni ni prostora v njem —«

»Zbogom! Če mora biti trpljenje moj delež, ga bom nosil!«

In je kakor omotičen odšel ter utonil za hri-bom v razgreti daljavi.

V mestu ga je že čakalo pismo, polno neza-sluzenih očitkov, nezaupanja in nevere. Kakor bodice so bile vmes nasute besede o pozabljenju. Spoznal je, da je bajtarica Meta govorila resni-co. Kljub natolcevanjem je bilo tudi to pismo priznanje.

Mrko so mu zazveneli v spominu nekdanji očetovi opomini:

»Fant, ne jemlji bajtarske, ko ji ni nič zate, ampak za grunt! Taka te bo samo zato objela, da bi se na mojih in tvojih žuljih grela —«

Po drugi strani so mu tarnale v spominu še njene nekdanje besede:

»Kaj bo z menoj in kaj bo z otrokom!«

Zakaj ni takrat poslušal očeta, ko mu je vendar govoril o skrbi za lastno kri! — — —

Franc je hotel pozabiti, toda minevali so dnevi in leta, rana, ki mu jo je zasekala prva ljubezen, pa je ostala še vedno sveža v njem. Hotel je najti pozabo v omami in je pil, ali vse zaman. Samo v močvirje mestnih nižin se je za-

3 čel pogrezati in je padal globlje in globlje. Nek-danji godbenik je postal razcapan goslač, komaj še dovolj dober za najslabše predmestne beznice. Končno so ga odvrgli celo od tod. Široka cesta je bila njegov dom, ko je začel tavati iz kraja v kraj. Kjer je bilo kaj hrupnega veselja, se je pomešal vmes in igral o svoji ljubezni in bole-čini. Pijanci so mu ploskali in ga nalivali s smrd ljivim žganjem, njemu pa je bilo, kakor da me-če v blato lastno srce.

Ko je oglušela noč, se je splazil proč od ljudi, je taval po samem ko romar ljubezni, dok-ler ga ni brazda na polju sprejela v svoje ne-drije, kjer je pokojno zasul.

Dvajset let takega življenja je napravilo starca iz njega. Zguban in siv je po tolikih letih prvič zopet zavil proti domu.

Za hribom za vasjo je sedel na kanton. Ka-kor je bil izmučen in betežen, je vzel gosli in zaigral. Trudil se je in poskušal, pa le ni šlo. Glasovi cvilijo, škripljejo in se upirajo. Kaj je strunam danes, za božji čas, da mu nóčejo biti pokorne, ko so mu bile vendar zveste celih dol-gih dvajset let!

Dvajset let! Ob misli na ves ta čas, ki mu je odbegnili v brezhasni praznini, je začutil poleg utrujenosti še tolikšen glad, da so se mu jele tresti roke. Stisnil je gosli pod pazduho in se medlo vlekel dalje.

Veliki Šmaren. Zvonovi pojo. Po njivah dehti ajda, v višinah gostole škranjčki. Ali je to dobrodošlica muzikantu-potepinu, ki ga je trpljenje pregnalo domov?

Pri srcu ga je stnilo, pa je zavil v gozd, da bi bil bolj sam in skrit s svojo bolečino. Po-tem naprej, počasi naprej do vasi, odkoder je nekaj odhajal tako poln koprnečih nad.

Vas je tonila v soncu, ko je Fronc zasli-šal streljanje z možnarjem z griča pičel stre-ljaj za cerkvijo.

Žegnanje!

Fronc zagleda fante, ki imajo poleg mož-narja in smodnika tudi košato zalogo dobrot: vina, kruha, mesa in cvrtja, da je Fronc kar požiral z očmi.

»Hoj,« ga pokliče slok fant, »ali prideš kaj k nam, popotnik? Kdor si božji, sezi in jej in pij, da boš z nami žegnoval in se veselil!«

Fronc si ne da dvakrat reči. Prijaznost ga skrivnostno okrepi, dobra volja in hrana mu vračata moči. Živahno ogleduje fante in opa-zuje njih vnemo. Možnar poka, da je veselje, vzduh je poln veselega pritrkavanja, te naj-lpše pesmi slovenskih zvonov, ki kakor než-na, usmiljena roka boža utrujeno srce.

Fronc je kakor brez telesa, tako ga pre-vzame praznik. Čez čas niti ne vidi niti ne sli-ši več. Samo to ve, da bi danes rad igral, igral ko še ni nikoli. Zakaj? Ah, ali roža vprašuje, zakaj mora cvesti?

Nenadoma prime gosli v roko in potegne z lokom po strunah. Fantje ostrme, ko zaslišijo te mehko tožeče zvoke. To je klic srca, ki je tavalno in trpelo, pa je vendar vedno neuteš-no ljubilo. To je sen človeka, ki v večni odpo-vedni hrepeni po nedosegljivem.

(Dalje)

dini pa je bila otvorjena z istim dnem državna pošta.

× **V Beogradu** je bila ustanovljena Zveza kmetijskih živinorejskih zadrugi, ki ima namen propagirati in podpirati ustanavljanje živinorejskih zadrug za drobnico in govejo živino, za perutnino, nadalje ribarskih in svilarških zadrug, zadrug za gojitev malih živali in živinskih proizvodov, zlasti mesa, mleka, volne itd. Zveza bo po pravilih skrbela tudi za oplemenitev in racionalno gojenje živine, za selekcijo domačih plemen, za križanje zaradi zboljšanja plemen, za odbiranje plemenske živine, za nakup plemenske živine, vodila bo matične knjige najboljših plemenske živine in kontrolirala zadržane matične knjige, posredovala bo nakup plemenske živine in prodajo živine, po potrebi se bo bavila s klanjem živine in s predelavo mesa itd. Za svoje članice bo nadalje vršila denarne posle in bo tudi revidirala včlanjene zadruge.

× **Po sklenitvi trgovinskih odnošajev** med našo državo in Sovjetsko Rusijo so se pričeli zanimati dalmatinski vinogradniki za izvoz vina v Rusijo. Po dosedanjih informacijah bo prizadevanje dalmatinskih vinogradnikov uspešno in izvoz njihovega vina v Rusijo omogočen.

× **Med Nemčijo in Jugoslavijo.** V našem zunanjem ministertvu je bila koncem preteklega tedna končana konferenca stalnega jugoslovskega in nemškega gospodarskega odbora. Dogovorjeni so bili temelji bodoče trgovine med našo državo in Nemčijo.

„EKONOM“

R. E. E. O. E.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. **Mlevske izdelke:** pšenični zдроб, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zдроб, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrrobe, ješprenj, kaša. **Poljske pridelke:** krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. **Stalna zaloga** vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo operkarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

× **Na jugoslovanskem parniku »Boka«**, ki je zasidran v neki angleški luki je nastal požar. Ogenj je napravil veliko škodo. Kako je nastal požar, še niso mogli dognati.

× **Spomenik kralju Aleksandru v Ljubljani.** Priprave za postavitve spomenika kralju Aleksandru so v polnem teku. Sredi Zvezde so posekali v širokem pasu kostanje. Ta prostor bodo zravnali in na njem postavili spomenik. Ostali del Zvezde bo kasneje preurejen. Spomenik bo odkrit z velikimi svečanostmi 28. junija letos.

× **Železniškemu kontrolorju Ivanu Zemljičju** v Koprivnici je ukradel nekdo 9.900 din iz predala njegove pisalne mize. Storilec je izginil brez sledu.

× **Izvoz kovin iz Jugoslavije znaša letno:** 40 do 50 tisoč ton bakra, približno isto količino cinka, nad 70.000 ton svinca, nad 50 tisoč ton kromove rude, okoli 300 do 400.000 ton boksita ter okoli 150 tisoč ton pirita. V zadnjih letih je postala Jugoslavija pomemben dobavitelj antimona ter je v l. 1939. proizvela približno 3500 ton antimona.

× **Vodstvo KDK** je bilo odlikovano z visokimi odlikovanji. Odlikovani so bili inž. Avg. Košutić, dr. Krnjević, Vilder in Kosanović.

× **Na progi južne železnice** se prepelje dnevno po deset vlakov premoga iz Nemčije v Italijo.

× **Banovina Hrvatska** je prevzela te dni državno veleposestvo Topolovac, ki leži blizu Siska. Površina veleposestva znaša 14.000 ora-

lov. Od tega je 1000 oralov obdelovalne zemlje 3500 oralov gozda, ostalo so pašniki in močvirja. Poleg veleposestva dobi Hrvatska še 540.000 din iz posebnega fonda.

× **Spor v starokatoliški cerkvi.** Med starokatoliškim škofom Kalogjero in nekaterimi verniki je prišlo do hudega spora.

× **V naši državi** je 7870 organiziranih inženjerjev, tako je bilo sporočeno na nedavnem kongresu Zveze inženjerskih društev v Skoplju.

× **V Laškem** je skočila pod brzovlak šivilja Marija Doberšek s svojim štiriletnim sinčkom Ivanom. Nesrečna mati je vlekla otroka za roko in hitela proti železniški progi med obupnim kričanjem otroka: »Mati ne pod vlak, ne!« Mati pa je tedaj otroka zagrabila z obema rokama in se vrgla pod kolesje brzovlaka. Vzrok strašne nesreče je krivo pomanjkanje in beda. Mož je odšel za delom v Maribor. Žena je ostala brez sredstev doma. Iz obupa je sklenila iti v smrt. Dobro uro pred nesrečo je prispelo od moža pismo, da je dobil delo, toda pisma ni žena več dobila v roke.

× **Žrtve ljubezni.** V gozdu blizu Kranja sta šla prostovoljno v smrt čevljarški pomočnik Anton Cvenkelj in njegova izvoljenka Silva Kunstljeva. Cvenkelj je bil pri vojaki. Za Binkošti je prišel na krajši dopust. Na binkoštni ponedeljek sta odšla v gozd. Tam je Cvenkelj najprej z dvema krogla iz revolverja ustrelil svojo tovarišico, nakar je pognal še sebi kroglo v glavo. Oba sta bila takoj mrtva. Pri Kunstljevi so našli poslovilno pismo, v katerem pravi, da sta šla prostovoljno v smrt.

× **Izredne podpore za siromašne družine** vpoklicancev. Na predlog ministertva za vojsko in mornarico, bodo dobile družine siromašnih vpoklicancev, ki so ostale brez sredstev za preživljanje, izredne podpore v znesku po din 150, ne glede na redno podporo, ki jo dobiva družina. O izplačilu teh podpor bodo odločala poveljstva vojnih okrožij v sporazumu z občinskimi odbori za dajanje izredne pomoči.

× **Hrvatska naselja v Italiji.** V Južni Italiji se je v 15. stoletju naselilo v pokrajini Campobasso večje število Hrvatov, ki so do sedaj ohranili svoj jezik, čeprav že ves čas nimajo z domovino nobenih stikov. Hrvati se z Italijani dobro razumejo in vživajo pri njih veliko spoštovanje. Italijani jim pravijo »Slavi«. Hrvatski listi so se te dni spomnili svojih rojakov v Italiji in pisal o njihovem življenju.

× **Polži mu teknejo.** Gostilničar Štefan Fleckenstein iz Slavonskega Šamca zelo ljubi polže. Te dni je organiziral otroke, da so mu jih nabirali. Prvi dan je pojedel gostilničar za malico 190 polžev, drugi dan je dvignil število že na 300, a tretji dan so mu šli tako v tek, da jih je pojedel kar 500. Dosegel je svojevrsten rekord. Mož tehta seveda 160 kg.

× **Za ravnatelja mariborskega učiteljišča** je bil imenovan dr. Franc Sušnik, vršilec dolžnosti direktorja II. realne gimnazije v Mariboru.

× **V marcu t. l. so se povečale vloge pri slovenskih hranilnicah za 9 milijonov.** Po najnovejših podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so narasle v marcu t. l. pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah vloge na knjižice za 2.551.380 na 594.318.463 din, vloge v tekočem računu za 6.430.510 na 433.033.256 din, skupne vloge pa za 8.981.890 na 1.027.351.719 din. Vloge na knjižice so narasle pri 11, vloge v tek. računu pri 9, skupne vloge pa pri 12 zavodih. Število vlog na knjižice je naraslo pri 9 zavodih ter je znašalo 121.481, število tek. računov je naraslo pri 4 zavodih ter je znašalo 6.031, skupno število vlagateljev pa je naraslo pri 7 zavodih ter je znašalo 127.512. Kljub sedanjemu položaju so se torej vloge pri hranilnicah v marcu izredno ugodno razvijale in kažejo te številke lep napredek v primeri s prejšnjimi meseci. Niti v mirnih časih pred denarno krizo l. 1931 mesečni porast vlog ni bil tako znaten.

Pomlad je tu!

Kolesa, motorji,

vsi nadomestni deli

TRGOVCI POPUST!



SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z. Ljubljana

Tyrševa cesta 33

× **Tvornica radijskih aparatov v Jugoslaviji.** Največjo tvornico radijskih aparatov je zgradila znana firma Philips v Pančevu, v Beogradu ima tako tvornico firma Tungsram. Te dni je izdala zagrebska banska oblast dovoljenje za zgraditev radijske tvornice v Zagrebu.

Sejmi

- 9. junija: Žužemberk, Pilštanj
- 10. junija: Vinica, Lož, Središče
- 11. junija: Kamnik, Ormož, Maribor, Dol. Lendava
- 12. junija: Gor. Planina na Kalu, Celje, Ptuj, Trbovlje
- 13. junija: Žigarski vrh nad Sevnico, St. Janž pri Dravogradu, Turnišče, Ziri, Lesce, Trebnje, Žalec, Zdenska vas, Brežice, Kozje, Mala Nedelja
- 14. junija: Maribor.
- 15. junija: Dob pri Kamniku, Kočevje, Brežice, St. Vid pri Stični, Celje, Trbovlje, Dravograd, Mozirje, Planina, Šmarje pri Jelšah.

Iz tujine

■ **Izseljevanje iz angleške Somalije**, ki meji na Abesinijo, se je pričelo te dni zaradi napeitosti z Anglijo.

■ **Zavarovanje rumunskih petrolejskih vrelcev.** Vsi rumunski inženjerji na področju petrolejskih vrelcev so bili militarizirani in podrejeni vojaškimi oblastem. Tujcem je prepovedano prestopiti v bližino vrelcev.

■ **Irska** bo pomagala Angliji v slučaju nemškega napada. Na Irskem je bila odrejena vsled tega delna mobilizacija.

■ **Francoska vojna mornarica** je zbrana pri otoku Cipru, ki nadzira vzhodno sredozemsko morje.

■ **Kanadska vlada** je odredila vpoklic novih 50.000 vojakov.

■ **Vojaški poveljnik Sueza** je proglasil za vojno cono, kamor ne sme noben civilist, vse pristaniške naprave v Port Saidu in vsa skladišča.

■ **Vojno sodišče** v Parizu je obsodilo štiri vohune na smrt, dva delavca pa na 20 let ječe zaradi sabotaže v letalskih tovarnah.

■ **Angleški letalci**, ki so sestrelili po 20 nemških letal, so dobili pravico, da smejo na svojo roko voditi borbo z nemškimi letalci in niso vezani na svoje eskadre.

■ **Pomočnik komisarja** Sovjetske vojske general Loktionov je odpotoval v Litvo, Letonsko in Estonijo, kjer bo nadzoroval ondotne sovjetske posadke, pregledal utrdbe in izvršil še neke druge važne naloge.

■ **Nemci** so potopili ob norveški obali dve angleški križarki in v Rokavskem prelivu tri rušilce.

■ **Belgijski Kongo.** Guverner ogromne kolonije v Srednji Afriki Belgijskega Konga je izjavil, da se ne pokorava odločitvi belgijskega kralja o kapitulaciji, marveč, da priznava edino zastopnico Belgije belgijsko vlado v Parizu, ki je te dni prevzela nase tudi vladarske posle

in izjavila, da se nahaja Belgija še najprej v vojnem stanju z Nemčijo.

■ **Prebivalstvo Italije.** Po najnovjših podatkih šteje prebivalstvo Italije 44.715.000. V tej statistiki ni všteto prebivalstvo italijanskih kolonij.

■ **Za poveljnika zavezniške vzhodne armade,** ki ji je načeloval general Weygand, je bil te dni imenovan visoki komisar v Siriji general Massier.

■ **Pomoč Amerike zaveznikom.** V Newyorku

se je ustanovil poseben odbor za pomoč zaveznikom. K odboru je pristopilo več sto uglednih in bogatih osebnosti. Odbor se zavzema za to, da se Amerika postavi gospodarsko in moralno na stran zaveznikov. Škof James Canon iz Richmonda v državi Virginiji pa je poslal pismo zunanjemu ministru Hullu, v katerem ga naproša, da naj porabi v kongresu ves svoj vpliv za to, da se napove Nemčiji vojna.

■ **Francozi in Angleži** so na novo naročili v kalifornijskih letalskih tovarnah za 50 mili-

jonov dolarjev najnovjših bombnikov. Od že naročenih 6000 vojnih letal je prispelo v Anglijo in Francijo do sedaj 2300. Druga letala bodo odposlana v najkrajšem času.

Roosevelt se pripravlja na tretjo volilno borbo za predsednika Združenih držav. Ameriško časopisje pa priporoča republikanski stranki, naj ne postavi svojega kandidata za predsedniške volitve, marveč naj se sporazume z demokrati in naj se zadovolji s podpredsednikom.

„JUGOSLAVIJA“

največja domača delniška
zavarovalna družba

Zavaruje: življenje, pošar, vlomsko tatvino, jamstvo, nezgode, transport, steklo, točo, automobile in živino.

Lastne palače in zgradbe v Ljubljani: Aleksandrova cesta 11 in Gospodarska c. 4 ter nadalje v Beogradu, Zagrebu, Osijeku in Petrogradu

Pojasnila daje Ravnateljstvo za Dravsko banovino v Ljubljani, Aleksandrova c. 11 (Tel. 25-71) in vse njene podružnice in krajevna zastopstva.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d.

OBRATOVALIŠČE: CELJE IN HRASTNIK

izdeluje in prodaja naslednje vrste fosfatnih gnojil:

rudninski superfosfat 16% in 18%

kostni superfosfat kmf 18/19%

fosfatno žlindro 6/10/18%

razen teh dobavlja tovarna:

mešana gnojila kas

kostno moko 30%

kalijevo sol 40%

Opozorjamo zlasti živinorejce na

hrastniško klajno apno

ki se dobavlja v plombiranih vrečah.

Vprašanja in naročila na: **Tovarno kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d.**

Telefon: Hrastnik štev. 2 — Brzjavlj: Kemična Hrastnik

Viničarja in sadjarja

z družino sprejemam takoj na posestvo blizu Banjaluke. Ugodni pogoji. Turko Alfons učitelj, Varaždin, poš. pr. 39

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inoženstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kmetje!

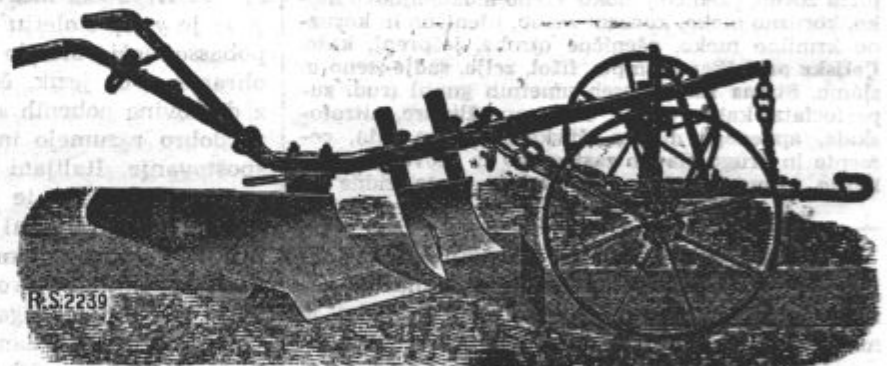
Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem »Kmetiskem listu«! Cena malim oglašom je samo 1.— din za besedo.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIĆ - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

SACK-ovi plugi so najboljši!



Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima

Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzjavlj: „Kmetiskidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%**

Za vse vloge nudi popolno varnost! Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!